

GAZETA LWOWSKA.

Czwartek

N^{er.} 15.

4. lutego 1836.

WIADOMOSCI HRAJOWE.

— Z Wiednia. —

N. Pan pozwolił c. k. Internuncyuszowi i pełnomocnemu ministrowi przy Porcie Otomańskiej, Bartłomiejowi baronowi de Stürmer, przyjąć i nosić dany mu od króla junci bawarskiego wielki krzyż kr. cywilnego orderu zasługi korony bawarskiej.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Ameryka.

Dokończenie dalszych wyjątków z adresu prezydenta Stanów Zjednoczonych Jackson, przełożonego kongresowi:

»Poczytuję to za mój obowiązek zwrócić uwagę wpanów na tę część konstytucyi, która się tycze wyboru prezydenta i wice-prezydenta Stanów Zjednoczonych. Mam na myśli przyjęcie kilku nowych postanowień, przez co ludowi zapewnione będzie bezpośrednie wykonanie tej arcy-ważnej czynności. Niektóre z najważniejszych porękojmi naszej republikańskiej formy rządu zależą od rozdzielenia władzy ustawodawczej i wykonawczej i od odpowiedzialności obu tych władz względem najwyższej władzy państwa, to jest woli ludu. Zważywszy wielką rozległość Stanów Zjednoczonych, olbrzymim krokiem wzrastającą ich ludność i rozmaitość korzyści, więc będzie jasną rzeczą, że postanowienie, przez które jedna gałąź ustawodawstwa *) w zgromadzenie wyobce ukonstituować się może, zwyczajnie bez nieobliczonych strat wykonać się nie da. Co postanowione jest za środek pomocy na największe przypadki w ustawodawstwie, musi zmienić charakter onegoż, skoro często używane będzie. Wszelki wybór za pomocą izby reprezentantów pomniejsza porękojmię, zasadzając się na rozłączeniu ustawodawczej od wykonawczej władzy, i wybranych, równie jak izbę reprezentantów wystawia na możliwość działania wbrew ich zamiarom jako organy konstytucyjne, a gdyby oba te organy przeciw woli

ludu się połączyły, mógłby rząd wziąć przeciw-republikański kierunek. Dzieje powszechnie nas uczą, że lud woli powinien być czujny na władzę poruczoną i nie-powinien nigdy uchwalać zwyczaju, przez który kontrola jego nad tą władzą zmniejszonaby została. Jest to tém potrzebniejszą rzeczą w naszej rzeczypospolitej, gdzie rozległość prowincyj tak bardzo pomaga powstawaniu stronnictw przez interesa szczegółne. Dzieje nasze od czasu powstania Stanów Zjednoczonych uczą nas, że lud nasz musi wkrótce mocniejszą, jak dotychczasowa w konstytucyi zawarta, pozyskać porękojmię względem prawa swojego do wyboru pierwszego urzędnika. Równie potrzebni są poprawy w systemacie sądowniczym Stanów Zjednoczonych, przez które tenże stałby się więcj jednakowym i skuteczniejszym.»

Mieszkańcy państwa Texas wydali następujący akt niepodległości: »Oświadczenie zgromadzonego ludu państwa Texas. Ponieważ generał Antonio Lopez de Santa Anna i inni naczelnicy wojskowi mocą oręża obalili związkową konstytucyję Meksyku i rozprzęgli węzeł społeczeński, istnący między państwem Texas a ministrami Związku Meksykańskiego, przeto lud dobry państwa Texas, utrzymujący się przy swoich naturalnych prawach, ogłasza uroczyście: 1.) Że podniósł oręż ku obronie swoich praw i swobód, zagrożonych zamachami despotów wojskowych, a co sprzeciwiało się zasadzie republikańskiej konstytucyi Związku z r. 1824. 2.) Że Texas odtąd ani moralnie, ani pod względem obywatelskim nie jest obowiązane układami Związku, a powodowane szlachetnością umysłu, zwykłą u wolnych narodów, pomoc swoją ofiaruje członkom Związku meksykańskiego, którzy podnieśli oręż przeciw despotyzmowi wojskowemu. 3.) Że terazniejszym władzom tak zwanęj rzeczypospolitej meksykańskiej nieprzyznaje prawa panowania wewnątrz granic państwa Texas. 4.) Że nie poprzestanie toczyć wojny z pomienionemi władzami, jak długo ich wojska znajdują się będą wewnątrz granic państwa Texas. 5.) Że pod czas panowania despotyzmu uważa to za rzecz słuszną oddzielić się od Związku, utworzyć rząd niepodległy, lub takich użyć środków, które najstosowniejszemi są ku ochronie praw jego i swobód; lecz że wszelako zostałoby wiernym rządowi me-

))

*) Izba reprezentantów, do której należy wybór prezydenta i wice-prezydenta, jeśli w wyborach przez lud wykonywanych żaden z kandydatów potrzebnej liczby głosów nieuzyskał,

xykańskiemu, jak długo Meksyk byłby rządzonym stosownie do konstytucji i ustaw, dla związku politycznego wydanych. 6.) Że Texas zaręcza za koszta wojska swojego, w polu teraz znajdującego się. 7.) Że kredyt krajowy państwa Texas zaręcza za wszystkie od agentów jego zasiągnięte pożyczki. 8.) Że rozdawaniem gruntów wynagrodzi tych wszystkich, którzy dobrowolnie ofiarowali mu będą usługi swoje w obecnej wojnie i że takowych za obywateli przyjmie. Niniejsze oświadczenie ogłaszamy ureczyście przed światem; wzywamy Boga za świadka prawdy i rzetelności jego, a na głowy nasze niech spadnie nieślachliwa wszechmocnego, gdybyśmy wiarołomności winnymi się okazali. — Rząd tymczasowy państwa Texas już jest zupełnie urządzony; Henri Smith mianowany został gubernatorem tego państwa, a Robinson wice-gubernatorem. Na liście rady jeneralnej spotrzegamy kilka nazw hiszpańskich, wszelako Angło-Amerykanie składają większość. Deputowani tej rady jeneralnej zgromadzili się d. 3. listopada w St. Filipe i uchwalili bil poborowy, tudzież plan rządu.

»Pszczola Nowo-Orleańska« z d. 26. listopada zawięra wiadomość, że jenerał meksykański Cos, będąc dni kilka zamknięty w San Antonio de Bexar, poddał się na dyskretyję wojsku państwa Texas. Jenerał ten, szwagier Santany, ma dopiero lat 22 i nawet od mieszkańców państwa Texas powszechnie jest szanowany.

Portugalia.

Przybycia nowo zaślubionego księcia spodziewają się w Lizbonie w przeciągu bieżącego miesiąca.

Królowa wydała rozkaz, ażeby przyrządzono fregatę królewską i wysłano ją natychmiast do Palmouth, dla wzięcia na pokład księcia Ferdynanda Augusta i przewiezienia go do Portugalii.

Podług otrzymanych w Londynie wiadomości z Lizbony z d. 9. stycznia, były minister skarbu, Manuel de Carvalho, mianowany został prezydentem kortezów.

Otrzymało wiadomość z Brazylii, że cesarzówna Dona Januaryja, młodsza siostra królowej Dony Maryi, przeznaczona jest na następczynią cesarskiego tronu w Brazylii, na przypadek, gdyby młody cesarz bezpotomnie umarł. Ponieważ uchwała ta ważną jest także dla Portugalii, przeto o sprawie następstwa tronu zapewne jeszcze na najbliższych posiedzeniach kortezów mowa będzie.

Oprócz królowej Dony Maryi i jej sióstr młodszych Dony Januaryi i Dony Franciszki Karoliny (w Brazylii) żyje jeszcze trzy księżniczki krwi królewskiej, jako to: cesarzówna Amalija, córka Don Pedra i księżnej Braganzy; królowna Izabella

Maryja, była rejentka i infantka margrabina de Loulé z dziećmi swojemi.

Hiszpanija.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 11. stycznia, otrzymanych w Paryżu przez nadzwyczajną sposobność, rozprawy o ustawie wyborczej toczyły się właśnie w izbie prokuratorów. Zdaje się, że zasada wprost wymierzonych wyborów mieć będzie mocną większość za sobą. Ministeryjum lekając się kłeski, jaką przy tych rozprawach ponieść może, oświadczyło, że przedmiotu tego, jakkolwiek uchwała izby wypadnie, nie uważa za pytanie gabinetowe.

Piszą z Barcelony pod d. 10. stycznia: Jenerał Mina odszedł dziś rano z posiłkami do San Llorentu. Wziął z sobą 1400 ludzi piechoty i jazdy, wszystką artyleryję, jaką mógł zebrać i bardzo znaczne zapasy amunicyi. Zdaje się, że na wszelki sposób chce zdobyć klasztor de la Virgen del Hort.

Podług najnowszych wiadomości z Barcelony, z d. 12. potwierdza się, że ów należący tamże do powstania batalijon gwardyi narodowej, wraz z innemi oddziałami wojska, w ogóle 1600 ludzi, wyruszył z tamtąd dniem piérwój pod dowództwem pułkownika Luna, dla udania się przeciw karlistom. Mina towarzyszył wojsku temu kawał drogi, z kąd wieść powstała, że zamysła znowu udać się do armii.

Sentinelle des Pyrenees z d. 14. stycznia zawięra następujące wiadomości: Jenerał Espinosa zadał w końcu grudnia powstańcom pod dowództwami Quilezem i Cabrera kłeskę pod Ademuz (miasto pograniczne między Walencyją i Kastyliją), przyczem karliści zostawili na bojowisku 1500 ludzi, a szczątki rozpierchły się w góry Moja. Ponieważ ta kłeska tak prędko nastąpiła po ówój pod Moliną (miastem pogranicznym między Arragoniją a Kastyliją), więc nie podobna, ażeby nie miała wpływu na karlistów w Arragonii. Alkadowie (sędziowie miejscowi) w miastach i wioskach Arragonii dostali rozkaz, przyjmować poddanie się chcących powracać karlistów i przestać ich listę imienną. Liczba tych, którzy się poddali, ma już do 3000 wynosić i obecnie pod chorągiewami powstańców znajdują się zapewne tylko naczelnicy i owi ludzie, którzy żadnego pardonu spodziewać się nie mogą.

Podług wiadomości z Bejonny z d. 12. stycznia twierdza Guetaryja jeszcze nie kapitulowała. Jenerał Cordowa stał w 20,000 ludzi w Wittoryi i zajmował okolice na milę obwodu. Razał obwarować włość Mantano, która tworzy punkt główny jego linii obronczej w kierunku ku Salvatierra.

O półtoręj mili z tamtąd wznosi się zamek Guevara, który karliści zajmują i także obwarowali.

Wielka Brytania i Irlandya.

Potwierdza się, że Sir C. Pepys mianowany został lordem kanclerzem, a p. Bickersteth następcą jego jako *Master of the Rolls* (z pensją 8,000 funt.) Sir C. Pepys wyniesiony został do godności para jako lord Cottingham, a p. Bickersteth jako lord Langdale lub Wimbleton. Z sądowych zatrudnień lorda kanclerza odłączono przewodnictwo w izbie wyższej i takowe poruczono lordowi Denman, na miejsce którego Sir John Campbell, dotychczasowy *Attorney-jeneral*, mianowany został najwyższym sędzią w sądzie *Kingsbench*. Sir J. Campbell wyniesiony także został do godności para i kierować będzie w izbie wyższej wydziałem politycznym obrad. Zdaje się, że urząd ten jest wynagrodzeniem dla lorda Sir J. Campbella, iż pomienionym został przy obsadzeniu posady lorda kanclerza.

Gazeta dworu donosi o mianowaniu Sir Roberta Wilson pułkownikiem pietnastego lekkiego pułku dragonów, co *Globe* nie dawno jeszcze niepodobieństwem być mienić, ponieważ zasady polityczne Sir Roberta Wilson są w zupełnej sprzeczności z zasadami ministeryjum. Gazety whigów są także tak dalece rozgniewane tém, że mniej ceniąc usługi, jakie jenerał ten z największym poświęceniem się pełnił dla sprawy konstytucyjnej rozmaitych krajów, z zarzutów z powodu mianowania tego czynionych ministrom tylko w ten sposób tychże oczyścić się starają, iż wystawiają takowe jako skutek przyrzeczenia ze strony króla.

Korespondent dubliński dziennika *Morning-Herald* donosi, że lord Mulgrave, wice-król Irlandyi, lub sam się uda do Londynu, by się osobiście wytłumaczyć z zarzutów, czynionych rządowi jego, a które oczekują go zaraz przy otwarciu parlamentu; lub gdyby się został w Dublinie, więc materyjały służące do obrony swojej przeszle lordowi Melbourne. Różne obwinienia wnoszą przeciw niemu, a mianowicie to, że odrzucał pomoc wojska i policyi przy wybieraniu dziesięcin; że całkiem nie zważał na kościół protestancki, który utrzymać i wspierać zobowiązał się swoją przysięgą urzędową, a nareszcie, że urzędy rozdawał ludziom, słynnym tylko przez rolę, jakie odgrywali pod czas wzburzeń krajowych, a którzy wyszczególniali się gwałtowną nieprzyjaźnią przeciw wszelkim poprzedniczym rządóm.

Gazeta maltańska donosi, że flota egipska, licząca dziesięć okrętów liniowych, d. 17. grudnia stała na kotwicy w porcie Malty. Taż gazeta dodaje, że Anglicy pracują z wielką czynnością około uzbrajania okrętów.

Robią teraz w Anglii ważny plan, ażeby w składach Liwerpolu zboże zagraniczne sposobem amerykańskim młóć na mąkę, dla prowadzenia tém handlu do Zachodnich Indyj i do Południowej Ameryki, przez co Anglija wejdzie w konkurencyję ze Stanami Zjednoczonymi.

Na zgromadzeniu król. jeograficznego towarzystwa d. 14. stycznia zawiadomił Sir J. Barrow, że nadeszły listy do Londynu, donoszące, iż uwolnionemi zostały i ostatnie sześć na gościńcu Davisa lodem zamarznętych okrętów. O uwolnieniu pierwszych okrętów dawniej gazety doniosły.

Z Kalkuty nadeszły wiadomości do Londynu z d. 5., a z Madras z d. 11. września, podług których lękano się znowu wybuchnienia wojny między Rundszyt Synghem a Dost Mohammed Chanem. Sir Henry Fane, nowy wódz uuczelnny w Indyjach, odpłynął d. 29. sierpnia z Madras do Kalkuty, na pokładzie okrętu angielskiego *True Briton*. Mieszkańcy prezydentur mieli uczciami obchodzić uroczystość wprowadzenia wolności druku i uchwalono wybić medal pamiątkowy ku czci Sir T. Metcalfe, za prdkie wykonanie planów jego pod względem tej nowej swobody. Na rozkaz głównego wielkorządcy do indyjskich sądowych komisaryjatów przesłano okólnik, tyczący się zaprowadzenia zupełnego kodexu kryminalnego dla całego angielsko-indyjskiego państwa. W okólniku tym zwrócono uwagę komisarzy na dwie główne zasady pod względem ułożenia tej księgi ustaw: raz na użycie najlepszych środków ku wysledzeniu prawdy z jak najmniejszą utratą czasu i pieniędzy, powtóre na przytłumienie zbrodni jak najmniejszymi karami.

Francyja.

Moniteur z d. 19. stycznia ogłosił rozporządzenie królewskie, które już pierwój w nadzwyczajnym dodatku do pisma swojego umieścił, a z którego dowiadujemy się, że król (jak pisaliśmy w ostatniej Gazecie naszej) przyjął rezygnacyję pana Humann z ministerstwa skarbu i że hrabie d'Argout na jego miejsce ministrem skarbu mianował.

Na posiedzeniu izby deputowanych d. 18. stycznia galeryje i sala posiedzeń nabite były słuchaczami. Po między deputowanymi spostrzegano także pana Lalitte, który z ciężkiej słabości zaledwo przyszedł do siebie. Prezydent rady ministrów wręczył papier prezydentowi izby. P. Dupin: »Otrzymuję właśnie list od prezydenta rady ministrów, który mnie zawiadamia, że dodatek do Monitora nie mógł wyjść tak wczesno, by został izbie udzielonym. Dodatek ten uwiadamia, że przyjęto dymisyję pana Humann i że pan d'Argout mianowany został ministrem skarbu. Pan Humann, członek izby deputo-

wanych, ma głos.« Pan Humann oświadcza, że poczytywał to za obowiązek swój, teraz także, równie jak upłynionego czerwca, przedłożyć zdanie swoje o zniesieniu stopy procentowej i projektowi temu zjednać przyjęcie w izbie. Dotychczasowi koledzy jego, z którymi od lat czterech walczył o porządek i wolność, mogą z resztą polegać na jego pomocy. Tu zabrakł głos prezydent rady ministrów, księżę Broglie. Życzył sobie, ażeby p. Humann dotrzymał swojego przyrzeczenia. Może, dodał, zająć w gabinecie różność zdania, ale z tą nie koniecznie wypływa, ażeby zająć miały spory co do powszechnej polityki. W Anglii widziano raz pierwszego ministra głośującego z opozycją; są jednak przepisy konstytucyjne, od których żaden minister oddalać się nie powinien. Sprawa redukcji papierów skarbowych nie była traktowana na radzie ministeryjalnej, lecz wzmiankowano o niej tylko w poufnych rozmowach, atoli wszyscy ministrowie byli jednogłośnie przeciw planowi pana Humann. Na zapowiedziane zapytanie, ministeryjum nic nie ma do odpowiedzi. Stosownie do porządku należało, ażeby względem tego który członek izby uczynił wniosek, a w ten czas dopiero możnaby rozprawiać o powodach, które odrzucenie wzmiankowanego projektu spowodowały. »Oświadczamy« kończył p. Broglie »że gdyby izba ów projekt przyjęła, wtedy ministeryjum odrzuciłoby go jednomyślnie.« P. d'Argout: »Tylko naleganie przyjaciół moich i mocne uczucie mojego obowiązku mogły mnie skłonić do przyjęcia posady ministeryjalnej po mężu, którego można być następcą, a jednak zastąpić go niepodobna. Wszelako bądźcie spokojni moi panowie, p. Humann będzie zawsze przyjacielem moim i polegać na wspólnym działaniu wpanów, którego nie odmawialiście mi w przykrzejszych okolicznościach.« Pan Augustyn Giraud: »Okoliczność, że p. d'Argout następuje na miejsce pana Humann, nie zmienia najmniejszego zdania naszego, że plan redukcji jest potrzebny i na czasie. Pytam się teraz, z jakich powodów ministrowie nie chcą środka tego przedłożyć w tym roku i dla czego na przyszłość nie chcą także względem tego wejść w żadne zobowiązania.« P. de Broglie: »Oświadczyłem już, że gabinet nie naradzał się nad tą sprawą, lecz że jednogłośnie był tego zdania, iż sprawa ta w tym roku wniesioną być nie może. Rząd tą razą jest przeciw temu środkowi i na przyszłość także nie zobowiązuje się do niczego, ponieważ przyszłości przewidzieć nie może. Wtedy dopiero, gdy istotny wniosek uczyniony zostanie, będziemy mogli wyłożyć nasze powody.« Izba potem przeszła do dziennego porządku i traktowała jeszcze kilka mniejszej wagi przedmiotów.

Courier français donosi, że p. Lafitte zapowiedział, iż ma zamiar wnieść formalny wniosek pod względem redukcji papierów skarbowych, jak tylko zdrowie pozwoli mu wniosek ten na trybunie rozwinąć. — Podobny projekt zapowiedział także inny deputowany, p. Gouin, który zwykle z większością głosuje.

Większa część dzienników paryżkich uważa za tymczasowe tylko mianowanie p. d'Argout ministrem skarbu i w tym względzie opierają się mianowicie na tym szczególe, że hrabia d'Argout zatrzymał swoje dotychczasową posadę gubernatora banku, która nie jest jeszcze osadzoną, lecz tymczasowie tylko zawiaduje nią wice-gubernator pan Gauthier.

Na posiedzeniu sądu parów dnia 18. stycznia władza państwa ogłosiła swoje rekwizytoryjum. Prokurator jeneralny Martin du Nord zatwierdził zaskarżenie swoje przeciw członkom wydziału centralnego towarzystwa praw człowieka: Kersausie, Recourt i Beaumont; poczem adwokat jeneralny Plougoulm wniósł rekwizytoryjum przeciw obżałowanym, których obwiniano o udział w powstaniu na prawym brzegu Sekwany. Upraszał o względy sądu dla obżałowanych Montaxier i Hubin de Guer, a obstawał przy oskarżeniu przeciw Bastienowi, Rogerowi, Billonowi, Cailletowi, Delacquis, Pruvostowi i Buzelinowi. W końcu traktował jeszcze p. Martin du Nord o powstaniu na lewym brzegu Sekwany. Uznał, że łagodzące zachodzą środki względem Mathona, lecz ukarania Varego i Cahuzaka żądał podług całej surowości ustaw.

Gdy p. Sajou, pierwszy woźny sądu parów, zawiadomił Fiescha, że proces jego rozpocznie się dnia 30. stycznia, rzekł tenże: »Ah! Diavolo! Wpan doczekałeś się siwych włosów, moje nie posiwieją.« Pepin zawołał: »Jako, już tak prędko? Czy nie możnaby jeszcze przewlec tego cokolwiek?« — »Tym prędzej będziesz wpan uwolnionym« odrzekł mu p. Sajou. Morey odzyskał zwyczajną spokojność swoją, a Boireau nic z dawniej wesołości swojej nie stracił.

Nie dawno umarł w Paryżu sławny matematyk Mongez, któremu Francja winna system decymalny. Na rozkaz konwentu był ón twórcą obliczenia miar i wag, a potem za rządów cesarstwa, jako dyrektor mennicy, urządził stosunki nowszych pieniędzy francuzkich.

Dziennik *Toulonnais* zawiera następujące doniesienie z Liworna pod d. 2. stycznia: »Flota sardyńska, która przed kilku dniami z Genui wypłynęła, zawinęła do zatoki naszej, gdzie z nią połączył się ma fregata *Desgeney's*. Słychać, że wytknięto jej następujący plan podróży: Najprzód uda się do Neapolu, z tamąd do Syrakuzy, potem

do Cagliari, a po pięciu- do sześciu-miesięcznej niebytności powróci do Genui.

Podług doniesień z Tulonu przybył tamże od brzegów hiszpańskich bryg *Sylphe* i miał na pokładzie kilkunastu uratowanych karlistów, którzy w Barcelonie, podczas zaszytych tamże rozruchów, cudem śmierci uszli. Liczbę w twierdzy barcelońskiej poległych karlistów podają teraz na 180.

Pisma francuzkie donoszą z Monitora Kairskiego, że hasza Egiptu ma zamiar założyć szkołę tłumaczy, w której uczniowie pobierać mają nauki w przekładzie z francuzkiego języka na arabski. Szkoła ta ma zostawać pod kierunkiem pewnego oficera egipskiego, znanego pohytem swoim we Francyi i opisaniem podróży tego kraju, które ułożył w języku arabskim i wydrukował w Kairze. Tenże sam dziennik donosi, że w całym Egipcie szkoły ludu zakładają. W każdej szkole ma być 100 uczniów, utrzymywanych i ubieranych kosztem rządu.

Niemcy.

Dzienniki niemieckie obliczyły, iż w roku 1835 wprowadzono do Europy 217,600,000 funtów kawy, to jest: 1) do Hamburga 41,000,000 funtów, 2) do Bremen 6,300,000 funtów, 3) do Amssterdamu 36,000,000 funtów, 4) do Rotterdamu 28,600,000 funtów, 5) do Antwerpii 22,000,000 funtów, 6) do Hawru 15,400,000 funtów, 7) do Bordeaux 4,100,000 funtów, 8) do Marsylii 9 mil. 600,000 funtów, 9) do Genui 2,000,000 funtów, 10) do Liworna 1,700,000 funtów, 11) do Tryjestu 19,900,000 funtów, 12) do Anglii 28,000,000 funtów. — W ciągu tegoż roku wprowadzono do Europy 913,500,000 funtów cukru, to jest: 1) do Hamburga 79,500,000 funtów, 2) do Bremen 13,000,000 funtów, 3) do Amssterdamu 70 mil. 100,000 funtów, 4) do Rotterdamu 34,200,000 funtów, 5) do Antwerpii 41,700,000 funtów, 6) do Hawru 73,000,000 funtów, 7) do Bordeaux 18 mil. 300,000 funtów, 8) do Marsylii 53,300,000 funtów, 9) do Genui 21,500,000 funtów, 10) do Liworna 9,700,000 funtów, 11) do Tryjestu 56 mil. 800,000 funtów, 12) do Anglii 440,400,000 funt.

Prussy.

Następująca wiadomość zasługuje być umieszczoną jako dodatek do nowszych dziejów pruskich: Czcigodny książę jeden w pewnym zachodnio-pruskim miasteczku, starzec 76-letni, udarowany został od króla jegomości znakiem honorowym, w dniu pięćdziesiąt-letniej służby swojej. W pobliżności jego mieszkał major, mający to nie-szczęście, iż go bez pensyi uwolniono od służby, a ten obarczony liczną familiją nie miał najmniejszego majątku. Książę dany sobie znak zaszczytny odebrał swojemu monarsze z tą najumiętszą uwagą,

że będąc blizkim grobu nie potrzebuje już tej ozdoby, lubo wdzięczność za dar ukochanego króla na tamten świat jeszcze towarzyszyć mu będzie. Przy tej sposobności jednak upraszał monarchę, by raczył wysłuchać ostatniej prośby umierającego i ażeby pomienionemu majorowi nadał pensyję, ponieważ człowiekowi temu wyrządono nie-słuszność, o czém śmiało twierdzić się poważa. Prośba jego nie chybiła celu; pewien oficer wysokiego stopnia dostał polecenie rzecz tę rozpoznać dokładnie i bezpośrednio donieść o tem j. k. mości. Wkrótce otrzymał major nie tylko przynależną godności swojej pensyję, lecz zapłacono mu także wszelką zaległość, od czasu danej mu dymisyi. Szczęśliwy kraj, gdzie wolna mowa tak przyjętą bywa u tronu!

W. Księstwo Poznańskie.

Gazeta Poznańska z dnia 21go stycznia donosi co następuje:

Aż do dnia 31. grudnia roku wczesłego prowadzono na kolei żelaznej pod Lubanem (w Wielk. Księz. Pozn.): 3,557,133 cegieł = 355,713 cetn. Prócz tego na powrót 1186½ sążni drzewa, po 4 cetn. . . . 47,460 —

Więc w ogóle, nie rachując ciężaru wozów . . . . . 403,173 cetn. Za sprowadzenie owych 3,557,133 cegieł do rzeki trzebaby było, jeźlibyśmy kolei żelaznej nie mieli, płacić po 25 sgr. za tysiąc: 2964 tal. 8 sgr. 4 fen. Na kolei żelaznej zapłacono, włącznie z naprawami, tylko 1396 tal. 13 sgr. 5 fen. Oszczędzono więc 1568 tal. 24 sgr. 11 fen. Prócz tego dał przedsiębiorca za używanie kolei żelaznej wynagrodzenia dla dowozu 1186½ sążni drzewa po 3 sgr. = 118 tal. 19 sgr. 6 fen. Więc było czystego zysku 1687 tal. 14 sgr. 5 fen. Koszt na cały zakład włącznie z wozami wynosiły aż do dnia ostatniego grudnia r. 1835: 3679 tal. 26 sgr. 9 fen. Przewozi w ciągu półtora lat, po założeniu kolei, wynagrodziła się prawie połowa kapitału na założenie wydanego. — Używane do tej kolei szyny z walcowanego żelaza, obejmujące 1/4 część cala, po dłuższem używaniu okazały się słabymi i zastąpione zostaną przez mocniejsze 1/2 cala grubości mające kute żelaza; pierwsze bowiem w niektórych miejscach zupełnie się popsuły, a do tego leżące pod niemi dyle dębowe bardzo nadwęgają, któreto ostatnie z powodu niejednokształtnej powierzchności swojej i ściągania się przy wysychaniu, do pomienionego użytku nie okazują się tak dobremi, jak sosnowe. Byłoby także odpowiednią zamiarowi rzeczy, ażeby słupki miasto odległości 12 stóp od środka do środka, tylko o 9 do 10 stóp były od siebie oddalone. Miasto szrub.

do przymocowania szyn, tylko goździ teraz używają. Te są istotne poprawy, na które, jako na skutki uczynionych tu doświadczeń, przy zakładaniu podobnych kolei względ mieć należy.

Królestwo Polskie.

Spis wojskowy w Królestwie Polskiem na rok bieżący, rozpoczął się dnia 20. stycznia. Wszyscy mężczyźni w wieku od 20 do 30 lat skończonych, należą do tego spisu wojskowego, z wyjątkami wszakże, ogłoszonemi dawniejszym ukazem, który zeszłego roku umieściliśmy w Gazecie naszej.

Pisma warszawskie umieścily co następuje: Rada administr. Królestwa Pols. ogłasza: Zważywszy, jak jest rzeczą ważną i jak wiele przyczynić się może do ukorzystnienia służby publicznej, znajomość języka rossyjskiego przez urzędników Królestwa posiadana; zważywszy dalej, iż wszelkie środki do nabycia znajomości dostatecznej tegoż języka zapewnione już zostały, tak przez całkowite rozwinięcie nowo-zaprowadzonego planu nauk, jako też zaopatrzenie szkół publicznych w potrzebną liczbę nauczycieli tegoż języka i dostarczanie stosownych w tym celu książek, Rada Administracyjna Królestwa, na przedstawienie komisji rzado. spraw wewn. duch. i ośw. publ., postanowiła co następuje: Do wszystkich posad publicznych ma być odtąd dawane pierwszeństwo tym z pomiędzy kandydatów, którzy obok równego usposobienia, udowodnią nadto znajomość języka rossyjskiego, poczynając zaś od dnia 20. sierpnia 1837 roku, jako upływu 4 lat od chwili otwarcia szkół publicznych i wprowadzenia nauki języka rossyjskiego do planu, nikt nie będzie przyjęty do urzędu i funkcji publicznej płatnej, od nominacyi rządowej zawistej, kto nie udowodni, że posiada dostateczną znajomość języka rossyjskiego. — Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Admin. dnia 23. grudnia 1835 (4. stycznia).

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

(Nieurzędowe.)

Lwów. — Na targu tygodniowym w poniedziałek dnia 1. lutego 1836 było 211 sztuk wołów. Płacono za sztukę po 61 do 93 zr. w. w.; z tych jedna mogła wydać mięsa 11 1/4 do 16, a toju 1 1/2 do 2 1/2 kamieni.

Żólkiew d. 1. lutego 1836. Korzec pszenicy płacą u nas po 3 zr. 30 kr., żyta 2 zr. 15 kr., jęczmienia 2 zr., gryki 2 zr. 30 kr., owsa 1 zr.

15 kr. w. w., a nawet nieco taniiej; za garniec szumówki 20 stopniowej 13 do 14 kr. mon. kon. Wnoszą jednak, że ku wiosnie powinnyby wszystko pójść w górę.

Stanisławów d. 1. lutego 1836. Ceny zboża i wódki zostają u nas na najniższym stopniu, lecz ogólnie spodziewamy się lepszych za kilka miesięcy widoków. Obecnie kupują w handlu hurtownym konew wódki o czterech garncach 19 do 20 stopniowej po 2 zr. w. w. Korzec żyta i pszenicy razem po 5 zr., korzec jęczmienia po 1 zr. 15 kr., owsa 50 kr. w. w.

Kołomyja d. 31. stycznia 1836. Za konew szumówki 20 stopniowej (4 garncy miary lwow.) płacą u nas 48 kr. m. k. Za korzec pszenicy 1 zr. 36 kr., żyta 48 kr., kukurudzy 1 zr., owsa 2z do 30 kr., jęczmienia na stód 48 kr., gryki 54 kr. mon. konw.

Za skóry krowie płacą w Hutach sztuka na sztukę po 17 zr.; kamień toju topionego (12 ok) po 12 zr. wal. więd.

Buczacz d. 29. stycznia 1836. Podają tutaj następujące ceny produktów: Garniec 20 stopni szumówki 26 kr. w. w.; pszenicy korzec 3 zr., jęczmienia 1 zr. 12 kr. do 24 kr.; hreczki 2 zr. 30 kr., owsa 50 kr. do 1 zr.; włókna konopnego cetnar 22 do 24 zr., miodu z woszczynami cetnar 48 do 49 zr. w. w. i dwa ostatnie artykuły są bardzo poszukiwane.

Brzeżany d. 2. lutego 1836. Ceny tutejsze są następujące: Garniec szumówki 20 stopniowej 32 kr.; korzec pszenicy 3 zr., żyta 1 zr. 30 kr., jęczmienia 1 zr. 40 kr., owsa 50 kr. w. w. Ta niesłychana tanność zachęca u nas do spekulacyi, do czego więcéj jeszcze przyczynia się to zdanie, że na wiosnę ceny podskoczą.

(Dzień. Powsz.) **Warszawa.** Kurs giełdy warszawskiej d. 26. stycznia 1836: Za holenderskie dukaty nowe dają 19 19/30; za rossyjskie assygnaty żądają 185 1/2, dają 185; za polskie listy zastawne białe bez kuponu (wartość kuponu gr. 11 1/2) żądają 98 2/3, dają 98.

Urzędowe ceny zboża we Lwowie, umieszczone są w *Dodatku* do dzisiejszej Gazety naszej na stronie 157.

Sprostowanie.

W numerze 13. Gazety naszej, na stron. 81, przedz. 1, więrszu 5, czytać należy: „że kasy oszczędności płacą we Francyi nie pięć, ale cztery procentu.“